

(Νοέμβριος 2009)

Δαβαζής[ΤΝ] Δαβαζλής Δαβάζογλου	ΤΚΑ=1,1,3. Στα Τρκ. dâna= (1) δίκη, αντιδικία, αγωγή (2) ισχυρισμός, παράπονο, καβγάς (3) θέμα, πρόβλημα, ερώτημα, θεώρημα, danaçi=μηνυτής, ενάγων και davalı=μηνυόμενος, εναγόμενος. Ονόματα Danaçi και Davalı στους Τρκ. ΤΚ δέν μπόρεσα να βρώ.
Δαβάκης	ΤΚΑ=65. Μάλλον ελληνοποίηση του ταμπάκης, βλέπε επώνυμο.
Δάβαρης Δαβέτας Δαβιτζόγλου	ΤΚΑ=100+. Βλέπε Ντάβαρης. ΤΚΑ=6,0 αλλά το 1969 κάποιος Δαβιτζόγλου ήταν σφυροβόλος στην Εθνική Ελλάδος, χάλκινο στους Βαλκανικούς. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Δαβέτας από το Τρκ. davet= πρόσκληση και το δεύτερο από το davetçi= ο προσκαλών. Ολα καλά αλλά στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε Davet ούτε Davetçi
Δάβος	ΤΚΑ=40. Μάλλον παραλλαγή του Ντάβος, βλέπε επώνυμο.
Δαβουρλής	
Δαγιάντης	ΤΚΑ=5, 1. Βλέπε Νταγιάντης και Νταγιάννης.
Δαγιαννόπουλος	
Δαγκαλάκης (ΤΝ)	ΤΚΑ=7. Ίσως απο το Τρκ. dangalak=αγροίκος, γουρουνί (τρόπος συμπεριφοράς), βλάκας, κούτσουρο, τούβλο. Δές επίσης Ντάγκακας. Στον ΤΚΚΕ Danga=Dangalak=0.
Δαγκλής	ΤΚΑ=71, 11. Θεωρούνται Ελληνοποιήσεις των Νταγκλής/Νταγλής, βλέπε επώνυμο.
Δαγλής	
Δάγκος Δαγκοβάνος Δαγκομανάκης Δάγκουλας Δαγκούλης Δάγκουρας	ΤΚΑ=7,3,2,3,1,1. Πρώτον, δεν είναι βέβαιο ότι όλα αυτά τα επώνυμα έχουν την ίδια ρίζα. Δεύτερον, μερικά από αυτά δείχνουν Ελληνοποιήσεις αναλόγων εσπωνύμων που αρχίζουν με Ντ (βλέπε Ντάγκος). Τρίτον, αν υπάρχει πειστική ετυμολογία, δεν την γνωρίζω. Πληροφοριακά λοιπόν παραθέτω τα ακόλουθα. Κατά τον [ΔΤ] το Δαγκόπουλος προέρχεται από το Τρκ. dağ=φουνό. Πέρα από το προφανές αλλά ίσως άσχετο «δαγκάω, δαγκάνω η δαγκώνω» στα Ελλ. έχουμε και τις λέξεις δάγκειος πυρετός η ντάγκα (λοίμωξη που μεταδίδεται από τα κουνούπια) και δάγκος=αετομάχος= κορακοειδές αρπακτικό πουλί. Πέρα από αυτά έχουμε και καμμιά ντουζίνα Αλβανικών και Τουρκικών λέξεων με επιφανειακές, τουλάχιστον,

	ομοιότητες. Π.χ., στα Αλβ. dangë= (1) damkë= ουλή, σημάδι, στίγμα (στο όνομα, στην υπόληψη) (2) χοντροκοιλιά ([ΟΑ], βλέπε και επώνυμο Ντάγκας). Δάγκουλας ήταν το επώνυμο «επιφανούς» ταγματасφαλίτη γνωστού και με το προσωνύμιο «δράκος της Θεσσαλονίκης».
Δαγκωνάκης	TKA=2. Μάλλον παραλλαγή του Νταγκουνάκης (βλέπε επώνυμο) επηρεασμένη απο το «δαγκώνω».
Δαής	TKA=16. Βλέπε επώνυμο Νταής.
Δαϊλας	TKA=1,5,1,3.
Δαϊλάκης	
Δαϊλιανή	
Δαϊλογλου	
Δαϊρετζής	Ελληνοποίηση του Νταϊρετζής, βλέπε επώνυμο
Δαϊρης	TKA=7, βλέπε επώνυμο Νταϊρης.
Δαλάκης	TKA=2. Βλέπε επώνυμο Νταλάκας.
Δάλας	TKA=9, 100+. Παραλλαγή του Ντάλας, βλέπε επώνυμο.
Δάλλας	
Δαλγκίτσης[TN]	TKA=TKΘ=0 αλλά TK Κομοτηνής=2. Τρκ. dalgıs= (1) δύτης (2) κλέφτης, απατεώνας, αυτός που «βουτάει». Προτιμώ την εκδοχή κλέφτης απατεώνας εκτός κι' αν συζητάμε για Καλύμνιους. Οι Dalgıs του ΤΚΚΕ είναι 200+ εκ των οποίων 5 λέγονται Mehmet).
Δαλέκος	TKA=19. Ελληνοποίηση του Νταλέκος, βλέπε επώνυμο.
Δαλιάνης[TN]	Σύμφωνα με τον [MT] απο το dalyan το οποίο αποδίδει ως πόχη=απόχη η το Κρητικο νταλιάνης (λυγερός). Σύμφωνα με τον [ΔΤ] απο τό dalyan=ιχθυοτροφείο. Τα Τούρκικα λεξικά στηρίζουν το dalyan=διχτυα σε ποτάμι, θαλάσσια στενωπο και ιχθυοτροφείο. Παρατηρούμε όμως οτι η λέξη νταλιάνι στα Ελληνικά [ΣΤ,ΤΦ] (και στα Οθ. [RT]) ήταν τύπος τουφεκιού (βραχύκαννο εμπροσθογεμές) και επιπροσθέτως κάποτε σήμαινε Ιταλός (İtalyan) έννοια που απεμεινε σε τυποποιημενες εκφράσεις του τύπου dalyan gibi ihtiyar/kız/adam = λεβεντ[όγερος/οκόριτσο/άνθρωπος]. Κατά τα φαινόμενα η λέξη dalyan/δίχτυ ειναι Ελληνικής προελεύσεως απο το δόλος=δόλωμα. Στην Τουρκία υπάρχουν τρεις οικισμοί που ονομάζονται Dalyan/Dalyanköy. Ενας από αυτούς, νομός Muğla απέναντι από τη Ρόδο, είναι δίπλα στη λίμνη Köyceğiz (55 τετ. χιλιόμετρα) που συνδέεται με τη θάλασσα μέσω διαύλου μήκους 10 χλμ. Κατά τη γνώμη μου το

Δάλκας

Δαλιάνης=λεβεντάνθρωπος δείχνει πιο πιθανό απο το Δαλιάνης=ιχθυοτρόφος η το Δαλιάνης= απο το Δαλιάνι. Σημείωση: Σύμφωνα με τον [AK], μετά το θάνατο του Γκούρα ο Καραϊσκάκης στέλνει τον Κριεζώτη στην Αθήνα λέγοντάς του το διφορούμενο «Σύρε εσύ πού είσαι πιο νέος, νά πάρης και την νταλιάνα του Γκούρα». Οι Dalyan του ΤΚΚΕ είναι 72.

Δαλκαβούκης [TN]

Δαλκαφούκης

ΤΚΑ=7. Μάλλον από το Τρκ. dalga= (1) κύμα; (στη θάλασσα, θερμοκρασίας (ψυχρό, θερμό), μαγνητικό/ηλεκτρικό, σε μέταλλο, σε υφάσματα, σε μαλλιά) (2) απάτη, παγίδα (3) χασίς και η κατάσταση του χασισωμένου (4) ονειροπόληση, αφηρημάδα (4) αγάπη, ερωτική σχέση, ερωτικά μπλεξίματα, ερωμένος/η, γκόμενος/α. Οι Dalga του ΤΚΚΕ είναι 45.

ΤΚΑ=0,19, ΤΚΘ=1,4. Η λέξη δαλκαβούκης αναφέρεται σε αυτόν που επισκέπτεται φίλους και γνωστούς την ώρα του φαγητού για να γίνη απρόσκλητος καλεσμένος (ίσως από το δάλκα με την έννοια της απάτης, της αρπαγής –βλέπε και Δαγκλίτσης- και βούκα=βουκιά=μπουκιά) [ΔΔ,ΣΤ]. Το Δαλαφούκης ίσως να είναι παραλλαγή του προηγούμενου (β→φ). Υπάρχει όμως και το Τρκ. dalkanuk= γλείφτης, κόλακας, τσάτσος, παράσιτο αλλά στους Τρκ. ΤΚ επώνυμο Dalkanuk δέν βρήκα. Τέλος, στα Αλβ. dallkauk= (1) διπρόσωπος, καιροσκοπός, υποκριτής, χαμαιλέοντας (2) κόλακας, γλείφτης

Δαλκαλίτσης [TN]

ΤΚΑ=1. Ίσως από το Τρκ. dalgalı= κυματιστός, κυματώδης, εναλασσόμενος, οτιδήποτε έχει σκαμπανεβάσματα, ανεβοκατεβαίνει κ.τ.λ.. Στον ΤΚΚΕ οι Dalgalı είναι 12. Στα Τρκ. Όμως έχουμε και τη λέξη dalkılıç= (1) με γυμνό σπαθί (2) (πάλαι ποτέ) άνθρωπος της περιπέτειας, του βίαιου πλουτισμού, μπράβος, κακούργος. Στον ΤΚΚΕ οι Dalkılıç είναι 189.

Δαλκάρης

Δαλκαράκης

Δαμανάκης [TN]

ΤΚΑ=1,3. Ίσως να σχετίζεται με το Δάλκας και παρόμοια.

Σύμφωνα με τον [ΔΤ] απο το Τρκ daman=ποδόγυρος. Πράγματι η Τρκ., είχε τη γραμματιζόμενη λέξη daman=damen(συνήθης μορφή)= φούστα, ποδόγυρος, περίχωρα και τη λέξη damenkes= κάποιος που περπατάει περήφανα (και ο ποδόγυρος ακολουθεί). Το πρόβλημα είναι οτι υπάρχουν 50+ Δαμανάκηδες στον ΤΚΑ αλλά ούτε ένας Δαμανάκογλου η Νταμανάκης (υπάρχει όμως το Νταμάνης, ΤΚΑ=4). Παρατηρούμε οτι υπάρχουν παρα πολλοί Δαμιανοί, Δαμιανάκηδες, και Δαμιανόγλου (προφανώς) απο το Δαμιανός (όνομα αγίου), απο το Δάμια (ονομα θεάς με αρμοδιότητες όπως η Δήμητρα, ίσως

	απο το δαμάζω). Πιθανόν το ένα όνομα να είναι παραλλαγή του άλλου.
Δαμαρλής	ΤΚΑ=1. Βλέπε Νταμάρης/Νταμαρλής
Δαμήλας	
Δαμιανάκης	Απο το Δαμιανός (δές και Δαμανάκης)
Δαμίγος	ΤΚΑ=100+. Ο [ΑΚΛ] τοπ ετυμολογεί από το Τρκ. dam= καλυβόσπιτο και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε τρεις Dam. Πλήν όμως από το Dam στο Νταμίγος υπάρχει μιά κάποια απόσταση. Ίσως το όνομα να είναι παραφθορά του Ιταλικού D' Amico (amicus=φίλος) άποψη που ενισχύεται από το γεγονός ότι το όνομα είναι κοινό στη Σαντορίνη και ότι η Σαντορίνη ήταν κομμάτι του Δουκάτου της Νάξου (1207-1589).
Δαμκαλής	ΤΚΑ=7, 11. Βλέπε επώνυμο Νταμκάς.
Δαμκαλίδης	
Δάμπας	ΤΚΑ=4, 28,3. Στα Τρκ. oda=δωμάτιο και bas= κεφαλή, αρχηγός, κ.τ.τ.
Δάμπασης	Εξ ου odabaşı= είναι αυτός που επιμελείται της καθαριότητας ενός
Δαμπασινάς	χώρου με έμφαση τον υπεύθυνο σε ξενοδοχεία, πανδοχεία κ.τ.τ. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 200+ Odabaşı (16 Mehmet), 200+ Odabas (8 Mehmet), και 0 Odabaşina (odabaşina καλώς εχόντων των πραγμάτων είναι η Δοτική του odabaşı και ίσως το Δαμπασινάς να είναι προϊόν γλωσσικής συγχύσεως).
Δανάς	ΤΚΑ=22,1,5,4. Βασικά βλέπε επώνυμο Ντανάς. Το Δανάβασης φωνάζει danabas (κυριολεκτικά μωσχαροκεφαλή)= (πάλαι ποτέ) βλάκας, ηλίθιος. Το ΔαναΒασίλης εξαρτάται από την μη προφανή
Δανάβασης	
Δαναβασίλης	
Δανάζογλου	έννοια του αρχικού (Δ Ντανα). Π.χ., το Ντάνος (βλέπε επώνυμο) συνδέεται με το Κωνσταντίνος και στον ΤΚΑ υπάρχουν 20 ΚωστοΒασίληδες και τρεις ΝτανοΒασίληδες. Δεν ναποψλείεται όμως κάποιος ΔανάΒΑσης να Ελληνοποιήθηκε περαιτέρω ως ΔαναΒασίλης. Τέλος το Δανάζογλου δείχνει να είναι ο γιός του Ντανά (βλέπε επώνυμο) και κατά το πρότυπο Παπάς(paraz(Παπάζογλου, Ντανάς(Ντανάζογλου
Δανάσης	ΤΚΑ=15, 3. Βλέπε επώνυμο Ντανάσης.
Δανατζής	ΤΚΑ=0,0,2 αλλά ΤΚΘ=7, 3, 0. Βλέπε επώνυμο Ντανατζής.
Δανατζίδης	
Δανατζόπουλος	
Δάνος	ΤΚΑ=59. Μάλλον Ελληνοποίηση του Ντάνος, βλέπε επώνυμο Ντανάς

Δαούλας	TKA=18. Βλέπε επώνυμο Ντάουλας.
Δαουλτζής	TKA=5. Βλέπε Νταουλτζής.
Δαούτης	TKA=32, Ελληνοποίηση του Νταούτης, βλέπε επώνυμο Νταούντ και Νταούτας.
Δάρας	TKA=100+. Παραλλαγή του Ντάρας, βλέπε επώνυμο
Δαρατζής[TN]	TKA=5,0,0, TKΘ=12,2,6. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Νταρατζίκης
Δαρατζίδης	από το Τρκ. daracik= μικρός και στενός [RT]. Το επώνυμο Daraci
Δαρατζίκης	εμφανίζεται στις Τρκ. ιστοσελίδες, συνήθως ως el Daraci και αναφέρεται σε Ιρακινούς. Δοθέντος ότι Αραβικά η χάρη μου δεν γνωρίζει, δεν έχω τίποτε άλλο να προσθέσω πέρα από την πιθανότητα τα Δαρατζής/Δαρατζίκης να είναι Ελληνοποιήσεις των Ταρατζής/Ταρατζίκης (Τ→Ντ→Δ), βλέπε ονόματα.
Δαρίβας	TKA=2 και επώνυμο γνωστού (πάλαι ποτέ) ποδοσφαιριστή. Από τό Ιταλικό (Βενετσιάνικο σύμφωνα με τον [ΧΣ]) Da Riva (riva=όχθη, ακτή). Διάφοροι Da Riva στο διαδίκτυο συμπεριλαμβανομένου και του Bonvesin Da Riva, Μιλανέζου του 13 ^{ου} αιώνα).
Δάρδας [TN]	TKA=3. Η λέξη δάρδα στον Ησίοδο σημαίνει μέλισσα αλλά Δάρδα είναι χωριό στη Νότια Αλβανία, κοντά στην Κορτσά όπου υπήρχε σημαντική παρουσία Βλάχων.
Δαρδαβέσης	TKA=7. Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω. Πάντως στην ποίηση της νότιας Γαλλίας (Occitan) διαβάζουμε:

Se veguè tout un pople i pèd de la bèuta
 E per si laus o vitupèri
 Cènt troubadour fasènt l'empèri
 E de soun brès dins li tempèri
 L'Europo sourrisènto a noste gai canta...
 O flour, erias trop proumeirencò!
 Nacioun en flour, l'espaso trencò
 Toun espendido! Tu, clar soulèu dou Meijour
 Trop dardaves! Li trounado
 Se coungreièron: destrounado,
 Messo a pèd nus, badaïounado,
 La lengo d'O, pamens fièro coume toujour,
 S'enanè vièure encò di pastre
 E di marin...

Και σε μετάφραση

On vit alors tout un peuple aux pieds de la beauté, et cent troubadours briller par leurs louanges ou leurs blâmes; depuis son berceau, à l'époque, l'Europe souriait à nos gaies chansons... Ô fleur, tu étais prématurée! Nation en fleur, l'épée trancha ton épanouissement! Toi, soleil clair du Midi, tu étais trop ardent! Les tempêtes se rassemblèrent; détrôné, pieds nus, bâillonné, le langage d'oc, encore fier comme toujours, s'en alla vivre avec les pâtres et les marins...

Μάλλα λόγια το dardaves μεταφράζεται ardent=φλογερός. Ίσως οι Βλάχοι που μιλούσαν μια μορφή Λατινικής να είχαν παρόμοια λέξη.

Δαρδαβίλλας

TKA=9. Δεν έχω την παραμικρή ιδέα. Ίσως να σχετίζεται με το Αλβ. dardhë= αχλάδι, αχλαδιά, οτιδήποτε αχλαδοειδές στο σχήμα.

Δαρδαγάνης
Δαρδαγανίδης

TKA=18,3. Ο [ΑΚΛ] γράφει Τρκ. dardağan=σκορπιός. Μάλλον πρόκειται για τυπογραφική αβλεψία Τα δικά μου λεξικά λένε ότι στην αρχαϊζουσα Τρκ. dardağan=σκορπισμένος, σκόρπιος (κατά τον [ΔΤ] διασκορπισμένος). Αλλά στα επαρχιακά Τρκ. dardağan=dağdağan= το φυτό viburnum opulus, γνωστό ως cranberry tree στους Αγγλομαθείς και ως Βιβούρνο η χιονόσφαιρα (χιονόμπαλα). Τέλος στα Τρκ. dağdağ= φασαρία, ανακατωσούρα, σάλος, αναταραχή, αναβρασμός, αναστάτωση κ.τ.τ. Η δική μου επιλογή θα ήτανε Δαρδαγάνης~ ανακατωσούρας, καπετάν φασαρίας αλλά ο αναγνώστης έχει δικαίωμα στη δική του επιλογή.

Δάριος

Δαρείου

Δάρλας

Δάρουλου

Δαρογιάννης

Νταρόπουλος

TKA=3,1,2. Μάλλον από το Τρκ. dar= (1) στενός, σφιχτός (2) λιγιστός, ανεπαρκής (3) δύσκολος, δυσκολία, με δυσκολία μόλις και μετά βίας, δύσκολοι καιροί, οικονομική δυσκολία, φτώχεια. Το Νταρόπουλος ίσως νά είναι Ελληνοποίηση (ως προν την κατάληξη) του Τρκ. Daroğlu αλλά μάλλον είναι Πελοποννησιακός σχηματισμός επιθέτου από το Ντάρας.

Δαρούσης

TKA=2. Κατά τον [ΔΤ] όπως το Δάρουλου. Κατά τη γνώμη μου όπως το Νταρούσης, βλέπε επώνυμο.

Δασακλής

TKA=20. Ελληνοποίηση του Ντασακλής, βλέπε επώνυμο.

Δαφέρμος

TKA=37. Μαλλον από το Ιταλικό da fermo. Το da είναι πρόθεση/σύνδεσμος πολλών ερμηνειών (από, προς, υπό, σαν, ινα) και Fermo βασικά σημαίνει σταθερός, αναλλοίωτος, αποφασισμένος, ακίνητος και παρόμοια. Έτσι π.χ. cane da fermo= cane da ferma= κυνηγόςκυλο (pointer, setter) uomo da fermo= άνθρωπος σε θέση ακινησίας και στις ποδοσφαιροιστοσελίδες διαβάζουμε ... nessuno come lui dribblava un uomo da fermo= κανένας δεν ντρίμπλαρε όπως εκείνος ακίνητος (δηλαδή δεν έτρεχε πριν ξεκινήσει τη ντρίμπλα). Δοθέντος όμως ότι υπάρχει και πόλη Fermo στην Ιταλία έχουμε άλλη μία ετυμολογία.

Δεβάρης

TKA=4. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. devnâr= συστρεφόμενος, ο {RT} ορίζει τη λέξη ως περιστρεφόμενος

Δεβελέκος[TN]

Δεβελιάδης

Δεβελίδης

Δεβελίογλου

TKA=28, 3, 2, 8. Στην Τρκ. υπάρχει πλήθος πόλεων με το όνομα Develi από τις οποίες η πιο γνωστή (επαρχία Kayseri) πήρε το όνομά της από τον Σελτζούκο πολέμαρχο Devle Bey η Dev Ali (dev=(1) τέρας, τερατώδης (2) γίγαντας, γιγαντιαίος) αρχηγό μίας υποδιαίρεσης των Oghuz Τούρκων με παρόμοιο όνομα (*Devleoglu* η *Develioğlu*). Η πόλη, πάλαι ποτέ, είχε μία «Ελληνική συνοικία» ονόματι Αγιοσταν και δύο Αρμένικες. Τα τρία τελευταία επώνυμα προέρχονται από τα Τρκ. Develi και Develioğlu (67 και 58, αντίστοιχα στον ΤΚΚΕ). Σημειώνουμε ότι Devle είναι και Ινδικό επώνυμο/τοπωνύμιο που χρησιμοποιείται στη γλώσσα Marathi, περιοχή Maharashtra (dev=ημίθεος, devle= ναός, τόπος λατρείας όπως π.χ. στο "devle Khuli Kara" ~ "ανοίξτε τους ναούς". Το Δεβελέκος ίσως είναι υποκοριστικό του Develi αλλά κατά τη γνώμη μου μάλλον πρέπει να ψάξουμε αλλού. Ίσως στα Αλβ. και επίθετα όπως το Τεβεκέλης (κλ→λκ) αλλά και εκεί πειστική ετυμολογία δεν βρήκα. Τα επόμενα τρία επώνυμα είναι Ελληνοποιήσεις του Develioğlu.

Δεβές

Δεβετζής

TKA=2. Ελληνοποίηση του Ντεβές, βλέπε επώνυμο. TKA=25 (αλλά και **ζιάδης=2, **ζόγλου=4, **τζάκης=2, **τζίδης=4, **τζίογλου=1, **τζόγλου=16). Ελληνοποιήσεις του Ντεβετζής και των παραγώγων του (γιός του Ντεβετζή, νεαρός Ντεβετζής, μικρός Ντεβετζής κ.τ.τ.). Βλέπε επώνυμο Ντεβές.

Δεβλέτογλου

[TN]

TKA=23. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. devlet=κυβέρνηση, κράτος. Νομίζω ότι παραβλέπει τη δεύτερη έννοια του devlet, ευημερία, προκοπή, καλή τύχη, επιτυχία, υψηλή θέση. Έτσι,

Δεβριάδης[TN]
Δεβρίσογλου

π.χ., κάποτε αποχαιρευτούσαν οι Οθ, τους καλεσμένους λέγοντας Devletle = (να πάς) με το καλό. Κατά τη γνώμη μου, το Δεβλέτογλου προέρχεται από τη δεύτερη σημασία. ΤΚΑ=5, 4. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. devrî =περιοδικός (Ο [RT] devrî= (1) περιστροφικός, περιστρεφόμενος (2) περιοδικός, κυκλικός. Αυτό βέβαια δεν πολυεξηγεί το σ του Ντερβίσογλου. Σύμφωνα με ένα γλωσσάρι για το Siman (πάλαι ποτέ Synaus και σχετικά κοντά στη Φιλαδέλφεια/Alaşehir) στη τοπική διάλεκτο devriş=derviş= δερβίσης. Θεωρώ λοιπόν πιθανώτερο το Δεβρίσογλου=γιός του Δερβίση και το Δεβριάδης να είναι Ελληνοποίηση του Δεβρίσογλου.

Δεγιορμεντζής
Δερμεντζής
Δερμεντζόγλου
Δέδες[TN]
Δεδέογλου

ΤΚΑ=4,14,37. Ελληνοποιήσεις των αντιστοιχών ονομάτων με ΝΤ στη θέση του Δ, σημαίνουν Μυλωνάς και γιός μυλωνά. Βλέπε Ντεγιορμεντζόγλου.

ΤΚΑ=50+, 13 με τον πεντηκοστό Δέδε να λέγεται Ανδρέας. Τρκ. dede= (1) παππούς (2) άντρας μεγάλης ηλικίας (3) θρησκευτικός τίτλος, σεΐχης (το οποίο με τη σειρά του βγαίνει από το Αραβικό shaikh=γέρος, ηλικιωμένος απο το shakha= είμαι ηλικιωμένος). Υπάρχει όμως και τα Αλβανικά dede= αθώς, φρόνιμος, απονήρευτος, βλάκας, Dedë (αντρικό όνομα). Σημειώνουμε οτι

- η Αλεξανδρούπολη λεγότανε και dedeağaz (ağaz=δέντρο) απο μιά βελανιδιά της περιοχής όπου σκίτευε ένας μουσουλμάνος ερημίτης
- Σύμφωνα με την [ΜΜΔ] Ντέντε είναι Αρβανίτικο υποκοριστικό του Θεοδόσης
- Κλάδοι της οικογενείας Δέδε/Ντέντε απο τα Κριεζά Ευβοίας μετώκησαν στην Υδρα (Κριεζής), Αίγινα (Κρεούζης), Πόρο και Κρανίδι (Δέδες). Απόγονοι αυτής της οικογενείας (λεπτομέρειες στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες [Αγωνιστές 1821](#) και [Αντώνιος Κριεζής](#)) ήσαν οι
- Γεώργιος Δέδες, από τον Πόρο, σκοτώθηκε το 1825 στη Σφακτηρία, ο αδερφός του Εμμανουήλ, σκοτώθηκε στην πολιορκία της Καρύστου, και ο αδελφός του Δημήτριος (υπηρέτησε στο Ναυτικό)
- Δεδεγκίκας ή Γκίκας Ντέντες, αγωνιστής από τα Μέθενα, σκοτώθηκε στην Περαχώρα Κορινθίας.
- Αντώνιος Κριεζής απο την Υδρα. Αγωνιστής το 21, υπουργός ναυτικών, πρωθυπουργός.

- Το όνομα Δέδες, παλαιότερα Ντέντες και Τέντες, εμφανίζεται στο Καλλιάνι της Γορτυνίας και στην Κέρκυρα (1884, **Ντέντες**, Δαβίδ, εβραϊκό)
- Το Ντέντες εμφανίζεται στην Αλβανία, κατα τα φαινόμενα και Ελληνικό και Αλβανικό.

Κατά τα φαινόμενα λοιπόν (και χωρίς να αποκλείονται οι εξαιρέσεις) Δέδες = Θεοδόσης αλλά το Δεδέογλου είναι Τρκ. ίσως κάτι ανάλογο του Γεροντόπουλος. Οι Dede του ΤΚΚΕ είναι (200+, 19) και οι Dedeoğlu 161.

Δεδέρης

ΤΚΑ=6

Δεκάρας

ΤΚΑ=1

Δεκάριστος

ΤΚΑ=16

Δελάλης

ΤΚΑ=10. Βλέπε επώνυμο Ντελάλης

Δελαπόρτας

ΤΚΑ=84+. Ιτ. Delaporta (porta= πόρτα, πύλη, είσοδος, έξοδος). Ποιητής Λεονάρδος Δεκαπόρτας στο Χάνδακα/Ηράκλειο Κρήτης και Παύλος Δελαπόρτας, εισαγγελέας στη δολοφονία Λαμπράκη.

Δεληκάρης

Το πρώτο συνθετικό δείχνει να είναι το deli=τρελλός, βλάκας, παράτολμος. Το δεύτερο συνθετικό επιφανειακά επιδέχεται πολλές εκδοχές. Π.χ., kari=γυναίκα, γρηά, σύζυγος, kariş= ανακατωσούρα, αναστάτωση, kariş=κατάρα, kari= αναγνώστης (του Κορανιού) και μερικές άλλες.

[TN]

Δελής

ΤΚΑ=100+. Τρκ. deli=τρελλός (αλλά και βλάκας, ιδιόρρυθμος, εκκεντρικός, γενναίος, ηρωικός). Στον ΤΚΚΕ οι Deli είναι 149. Το Δελής εμφανίζεται και σαν πρώτο συνθετικό. Π.χ., Δεληγιάννης, Δεληπέτρος, Δελήμπασης, Δεληολάνης.

Δελήμπασης

ΤΚΑ=31, 5. Τρκ. delibaş=τρελλοκεφαλή και delibaşı= επικεφαλής ατάκτων ιππέων. Στον ΤΚΚΕ Delibaş=149 και Delibaşı=18.

Ντελήμπασης

Δεληολάνης

ΤΚΑ=5,9. Τρκ. deli+oğlan=τρελλό+παιδί= τρελλόπαιδο. Ένας και μόνο Delioğlan στον ΤΚΚΕ.

Δεληολάνης

Δέλκος	TKA=11,1. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. delk=τριβή, εντριβή. Πέρα
Ντέλκος	από την (εν)τριβή το delk είχε και την έννοια του μασάζ και του «τριβω τα χέρια μου» ενώ μια δεύτερη μορφή του delk=dalak= (1) μανδύας Δερβίση (2) ρούχο/παλτό παληό, κουρελιάρικο, με μπαλώματα (3) ξεγύμνωμα σπαθιού. Το αν Δέλκος είναι ο μασέρ, αυτός που τριβει τα χέρια του, ο κουρελής, ο ξεσπαθωμένος η κάτι άλλο (π.χ., μορφή του Δαλέκος), δεν το γνωρίζω.
Δέλλας	TKA=33, 17 και TKΘ=2,2. Πιθανόν από τα Αλβ. όπου dhel
Ντέλλας	(dhela)= χαϊδεύω, κανακεύω, καλομαθαίνω, κολακεύω (αντιμετάθεση του ledhë, ίδια έννοια) [ΟΑ, VO].
Δεμερτζής	TKA=100+. Μάλλον παραλλαγή του Δεμιρτζής, βλέπε επώνυμο.
Δεμέστιχας[TN]	TKA=91. ο [ΑΚΛ] προτείνει το de mestica και αποδίδει το mestica ως μείγμα χρωμάτων. Τα λεξικά μου λένε mestica= (1) προετοιμασία για βάψιμο (2) το πρώτο στρώμα μπογιάς (3) χρώματα πάνω σε παλέτα και προέρχεται από το ρήμα mesticare (από το Λατινικό mixticare)= mescolare= αναμειγνύω. Χωριό Δεμέστιχα στην κάτω Αχαΐα, περιοχή Δάφνης [πάλαι ποτέ Στρέζοβα] το οποίο η ιστοσελίδα της περιοχής ετυμολογεί απο το domestica (domestic[o/a]= υπηρέτης/υπηρέτρια αλλά και οικογενειακός, οικιακός, εγχώριος, εξημερωμένος, κατοικίδιο (ζώο), εγκλιματισμένο (φυτό). Υποπτεύομαι ότι το mestica του [ΑΚΛ] ίσως να είναι σωστό αλλά σα μείγμα ανθρώπων απο διαφορετικές καταβολές κάτι σαν το Γαλλικό métis (από το Λατινικό mixticius) που σημαίνει ότι κάτι/κάποιος μείγμα (π.χ. πατέρας Ευρωπαίος και μητέρα Αφρικανή). Ειρωνεία της τύχης, στη Στρέζοβα συνυπήρξαν Σλάβοι, Έλληνες και Φράγκοι κατακτητές.
Δεμίρης	TKA=93. Τρκ. demir=σίδηρος.
Δεμιρτζής	TKA=19, 4. Τρκ demirci= σιδεράς και 200+ Demirci ετον ΤΚΚΕ εκ των οποίων 77 λέγονται Mehmet.
Ντεμιρτζής	
Δέντες[TN]	[TKA=13] Ίσως παραλλαγή του Δέδες, ίσως απο τα Αλβ., π.χ., dhen=πρόβατο και dhentë=πρόβειος, μάλλινος.
Δεπάστας	TKA=66. Ο Ευάγγελος Δεπάστας, από το Σχηματάρι, ήταν πρωταθλητής Ελλάδας στα 800 μέτρα (1950-1960). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το «de pasta= από ζύμη». Ίσως να έχει δίκηο αλλά προτιμώ το Λατινικό depascere (μετοχή depastus) =(1) βγάζω τα ζώα να βοσκήσουν (2) βοσκάω, τρώω, τρέφομαι (3) συλλέγω (4) περικόπτω, κλαδεύτω, ψαλιδίζω, πετάω το περιττό

Δέρας[TN]

Δερατσάς[TN]

Δερβέναγας

Δερβένης

Δερβεντζής

Δερβετζής

Δερβίσης

Δερβισάκης

Δερβισογλου

Ντερβίσης

Δέρβος

Δερεζέας

Δερέκης

Δερέμπης

Δερεμπέογλου

Δερές

Δερέσκος

Δερετζής

(5) καταστρέφω. Το όνομα Δεπάστας δείχνει να είναι πιο συχνό στα Αρβανιτοχώρια και σε ορισμένα νησιά, πράγμα που ελαφρά ενισχύει την πιθανότητα να είναι Ιταλογενές.

TKA=2. Στα αλβ. dheras= ξαπλωμένος στο έδαφος.

TKA=1. Ίσως από το Αλβανικό deraç=αυτός που πάει από σπίτι σε σπίτι είτε για να δανειστή κάποιον αντικείμενο είτε για να κουτσομπολέψει.

TKA=16, 53, 44, 4. Τρκ. derbend/derbent= στενωπός, πέρασμα ανάμεσα σε βουνά, και (πάλαι ποτέ) φρουρίο που φύλαγε τέτοιο πέρασμα. Το Αλβ. derven και το Ελληνικό δερβένι/ντερβένι έχουν την ίδια σημασία. Ο δερβέναγας ήταν αρχηγός στρατιωτικού τμήματος επιφορτισμένου με τη φύλαξη των δρόμων και των στενωπών (προσκύνα Διάκο τον πασά, ... δερβέναγας να γίνης [ΔΔ]). Μεταφορικά το δερβέναγας σημαίνει άνθρωπος τυραννικός και αυθαίρετος. Πάλαι ποτέ το derbentçi σήμαινε (1) φρουρός στενωπού και (2)=τελώνης. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 9 Derbent και ένα Derbend.

TKA=52, 5, 15, 9. Τρκ. derviş=(1) δερβίσης (μουσουλμάνος ασκητής που ζή από ελεημοσύνες), (2) φτωχός, ταπεινός απλοϊκός, αποδεχόμενος τη μοίρα του χωρίς παράπονα.

TKA=50+. Από το Σλάβικο drvo=δέντρο σύμφωνα με τον [MT]. Τα Σέρβικα λεξικά περιέχουν και άλλες αποδόσεις, μερικές παρεμφερείς (π.χ., ξύλο).

TKA=4. Πύργος Δερεζέα (δήμος Λευκτρού, Μεσσηνία). ***

TKA=7. Ελληνοποίηση του Ντερέκης, βλέπε όνομα.

TKA=23,3. Τρκ. derebey=derebeyi= (1)άρχοντας, φεουδάρχης, δυνάστης, τοπάρχης, (2)αυθαίρετος και τυραννικός, τραμπούκος, ψευτο παληκαράς.

TKA=4, βλέπε επώνυμο Ντερές

TKA=6 *****

TKA=0, ΤΚΘ=14. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Δερεντζής από το Τρκ. derece= βαθμός. Ατυχώς στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 28 Dereci και 0 Derece. Το Περσογενές Τρκ. dere σημαίνει (1) κοιλάδα (2) ρυάκι (3) (αρχαϊζόν) ακμή της σκεπής όπου συναντώνται δύο διαφορετικές επιφάνειες με κλίσεις που οδηγούν το νερό προς την ακμή. Ίσως λοιπόν, κάποτε το dereci να ήτανε όνομα επαγγελματικό (βλέπε και Ντερές). Δεν αποκλείεται βέβαια να είναι και παραλλαγή του Δεριτζής (όπως το Δερμετζής από το Δερμιτζής).

Δεριτζής	TKA=2. Βλέπε επώνυμο Ντεριτζής.
Δερμάνης	TKA= 46, 2, 10, 1. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Ντερμάνης (TKA=0,
<i>Δερμανόπουλος</i>	αλλά υπάρχει τουλάχιστον ένας Ντερμάνης στην Ξάνθη) απο
<i>Δερμανούτσος</i>	το Τρκ. derman το οποίο μεταφράζει =δύναμη. Ο [ΔΤ]
<i>Ντερμανούτσος</i>	ετυμολογεί το Δερμάνης και τα παραγωγά του από το derman=θεραπεία. Παραδόξως, έχουν και οι δύο δίκηο. Η λέξη σημαίνει (1) γιατρεία, φάρμακο, θεραπεία, λύση και (2) δύναμη, ενέργεια. Στον ΤΚΚΕ οι Derman είναι 67.
Δερμενούδης	TKA=1. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. derme=συνάθροιση. Ισως!
Δερμεντζής	TKA=1. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. derme=συνάθροιση. Μάλλον όμως είναι παραλλαγή του Δεγιορμεντζής, βλέπε επώνυμο.
Δερμούσης	TKA=15. Ισως παραλλαγή του Δουρμούσης, βλεπε επώνυμο.
Δερτιλής	TKA=28. Βλέπε Ντερτιλής.
Δέτσικας	TKA=21. Βλέπε επώνυμο Ντέτσικας.
Δηλαβέρης	TKA=55,0, αλλά το δίδικτυο μιλάει για ένα μπασκετμπολίστα
<i>Διλαβέρης</i>	Διλαβέρη (ΑΕΦ Ζωγράφου). Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί απο το Περσογενές Τρκ. dilâver= γενναίος. Αραβικό κύριο όνομα Dilawar=γενναίος. Οι Dilâver του ΤΚΚΕ είναι 72.
Δηλιαβέρης	TKA=0, ΤΚΘ=1, ΤΚ Καστοριάς=1. Παραλλαγή του Δηλαβέρης.
Δήτσας[ΤΝ]	Ισως απο το Αλβ. dhiç=dhieç=dhjetësh= ότι έχει δέκα μερη/ δέκα μονάδες αλλά και ευτελές νόμισμα (δεκα παράδες, δεκάρα)
Διαλιάνης	TKA=3.
Διαγουμάς	TKA=9. Ρήμα διαγουμίζω= (1) λεηλατώ, αρπάζω (2) διασκορπίζω, σπαταλώ από το μσν. ουσ. διαγουμάς= λάφυρα, αρπαγή, λεηλασία, το οποίο ετυμολογείται από το Τουρκ. yağma=λάφυρα, διαρπαγή) αλλά και από το διακομίζω (Γ. Χατζιδάκης). Το yağma ετυμολογείται από τα Περσικά [ΙΖΕ] αλλά και από το διάγω (Χ. Συμεωνίδης), ετυμολογία που αν στέκη, κάνει το διαγουμίζω αντιδάνειο.
Διαουρτάς	TKA=12. Ισως παραλλαγή του Γιαουρτάς
Διασάκης	TKA=2, 29. Ισως παραλλαγή του Γιασάκης, βλεπε επώνυμο
<i>Διασάκος</i>	
Διβανές	TKA=3, Ελληνοποίηση του Ντιβανές, βλέπε επώνυμο.
Διβάνης	TKA=26, 1. Βλέπε επώνυμο Ντιβάνης
<i>Διβανίδης</i>	
Διγκόζης	
Δίζης	TKA=2.
Διζικιρίκης	TKA=7. Κατά τον [ΑΚΛ] από τα Τρκ. diz kirik~ σπασμένο γόνατο, κατά τον [ΔΤ] από το dizi kirik=αράδα σπασμένη= τεθλασμένη γραμμή. Ολα αυτά είναι καλά αλλά στα Τρκ. τα

Δίκας

Δίκης

Δίκος

Διλμπέρης**Δίντσης**

Δίντζης

Δισλής

Δισλίογλου

Δισλόγλου

Δόβας**Δοβλέτης**

Δοβλέτογλου

Δογάνης

Δογάνογλου

Δογάνος

Δογαντζής

Δογιάμας

Δογιάμης

Δόγκας**Δογραμαντζής**

Δογραματζής

Δογραμματζής

Δολαμίδης

Δολαμούδης

Δολαπλής

Δολαπτής

επίθετα προηγούνται οπότε οι εξηγήσεις δεν είναι πειστικές (π.χ., η τεθλασμένη γραμμή λέγεται *kirik çizgi*) . Ανάλογο όνομα στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα, και αν η ετυμολογία του [ΑΚΛ] στέκει η απόδοση θα ήτανε το γονατό του είναι σπασμένο ενώ η ετυμολογία του [ΔΤ] θα ήτανε (αυτή) η γραμμή/ακολουθία είναι ασυνεχής/ημιτελής/τεθλασμένη. Μ' άλλα λόγια το *kirik* μετά το ουσιαστικό λειτουργεί σαν κατηγορούμενο

Βλέπε επώνυμο Ντίκος

Βλέπε Ντιλμπέρης.

TKA=2,1. Τρκ. *dinç*=(1) ισχυρός, ρωμαλέος, δραστήριος (2)

ήρεμος, γαλήνιος, ψύχραιμος, ατάραχος

TKA=0,2,0 και TKΘ=8,0,1. Ελληνοποιήσεις του Ντισλής (βλέπε επώνυμο και παραγώγων του

TKA=22 (11/09). Παραλλαγή του Ντόβας, βλέπε επώνυμο.

TKA=6, 13. Βλέπε επώνυμο Δεβλέτογλου

TKA=50+,3,11,9 αντίστοιχα. Επίσης και Ντογάνος, Ντογαντζής (TKA=5,1). Τρκ. *doğan*= γεράκι αλλά και Ιταλικό *dogana*= Γαλλ. *douane*= ισπ. *aduana*= τελωνείο. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε (200+, 200+) *Doğan* , 42 *Doğanı* και 6 *Gökhan* (βασιληάς του ουρανού).

TKA=0,2 και TKΘ=2,1. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. *doymaz*=αχόρταγος, άπληστος. Η θέση του τόνου είναι στη λάθος συλλαβή αλλά καλύτερη ετυμολογία δεν γνωρίζω. Είκοσι *Doymaz* στον ΤΚΚΕ.

TKA=30. Βλέπε επώνυμο Ντόγκας

TKA=2, 7, 2. Βλέπε επώνυμο Ντογραματζής.

TKA=0,0 και TKΘ=1,2. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το επώνυμο Δολάμας από το Τρκ. *dulama*=περικάλυμα. Τέτοιο επώνυμο δεν βρήκα ούτε στο διαδίκτυο ούτε στους ΤΚ ενώ λέξη *dulama* δεν βρήκα στα Τρκ. λεξικά. Υπάρχει όμως η λέξη ντουλαμάς στα Ελληνικά (βλέπε επώνυμο Δουλάμας). Μάλλον τα ονόματα είναι υποκοριστικά του Δουλάμας.

TKA=1,3,1,2. Βασικά βλέπε Ντολαπτής. *Dolarlı* σημαίνει αυτός που έχει *dolar(lar)*, όπως, π.χ., το *paralı/παραλής*= ο

Δολαπτζής	έχων para=χρήμα. Αλλά dolar= (1) ντουλάπι (2) απάτη,
Δολαπτο(ι)ογλου	τέχνασμα, σκευωρία, ραδιουργία και κατά τη γνώμη που δέν είναι σαφές τι είδους dolar έχει ο Δολαπλής.
Δολασίκ	TKA=1 και στο διαδίκτυο βρίσκουμε αναφορές στο Θ. Δολασίκ, αθλητή του πιγκ-πογκ που σκοτώθηκε το 1941. Κτίριο Δολασίκ στο Αμερικανικό κολλέγιο Αθηνών και οδός Δολασίκ στο παληό Ψυχικό. Από το Τρκ. dolasik=(1) περίπλοκος, μπερδεμένος (2) (τρόπος ομιλίας) έμμεσος, πλάγιος (3) (δρόμος) με στροφές και πισωγυρίσματα. Οι Dolasik του ΤΚΚΕ είναι 2.
Δολαψής	TKA=1, 7. Ελληνοποίηση του Ντολαψής (βλέπε επώνυμο) και
Δολαψάκης	παράγωγό της.
Δολγύρας	TKA=6. Ίσως Ελληνηποίηση του Ντουλγκέρης, βλέπε επώνυμο.
Δολιτσάνος	TKA=1. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Ιταλ. dolce=γλυκό.
Δολματζής[ΤΝ]	TKA=4,2. Τρκ. dolmak=γεμιζω, dolma = γεμιστο (οπως ο
Δολματζόγλου	ντολμάς), οπότε dolmaci είναι, στη θεωρία τουλάχιστον, αυτος που φκιάχνει/πουλαει ντολμάδες. Πλήν όμως, η λέξη dolma έχει μεταφορικά την εννοια του ψεύδους του παραγεμίσματος, του παραμυθιου, της μπαρούφας και της στημένης τραπουλας [RT,RP]. Καί η λέξη dolmaci σημαίνει απατεώνας, χαρτοκλέφτης
Δολμές	TKA=2, ΤΚΘ=3. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Τρκ. dolmak= γεμιζω. Ατυχώς οι κανόνες τη τουρκικής απαιτούν (εν γένει) το ο να ακολουθείται απο α και όχι ε. Θα πρέπει λοιπόν να βρούμε μια ενδιάμεση λέξη όπου το α γίνεται ε και με τέτοιες ετυμολογικές ακροβασίες υπάρχουν περισσότερες της μιάς ετυμολογίες. Π.χ., μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 28 ονομαζόμενοι Dolma και να υποθέσουμε ότι Dolma→Ντολμάς → Δολμές. Αλλά στον ΤΚΑ δεν υπάρχει ούτε ένας Ντολμάς. Παρόμοια, θα μπορούσαμε να συνδέσουμε το Τρκ. delme με το Ελληνικό δουλαμάς (βλέπε επώνυμο Δουλάμας) και να ισχυριστούμε ότι όπως ε του delme έγινε το ου του ντουλαμά έγινε και το ο του Δολμές. Αλλά ίσως καλύτερα είναι να πω ότι καλή ετυμολογία δεν γνωρίζω.
Δομάζος	TKA=17. Βλέπε Τομάζος
Δοματζόγλου	TKA=0, ΤΚΘ=2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. duman= καπνός. Σωστό βέβαια αλλα στα Τρκ. dumanci λέγεται ο χασικλής και επίσης όποιος καταφέρει με ψέμματα και απατεωνιές να γίνη πλούσιος. Μ' άλλα λόγια οι καπνοί της υποθέσεως είναι το παραπλανητικό στοιχείο των συνδιαλλαγών του dumanci με τα κορόιδα.
Δομούζης	TKA=1, 3. Τρκ. domuz=γουρούνι, αγριόχοιρος (2) πεισματάρης,

Δομούζογλου	πανούργος και συμφεροντολόγος, κακόβουλος
Δοσεμετζόγλου	τκα=2. Στα Τρκ. doşeme= (1) δάπεδο, πάτωμα (2) ταπετσαρία (3) επίπλωση. Κατά τομ [MT] λοιπόν doşemeci=πατωματάς αλλά κατά το [TE] doşemeci=ταπετσιέρης
Δόσης[TN]	TKA=71+, 4, 2. Οι [MT, ΔΤ, ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Τρκ.
Δόσιος	döş= (1) θώρακας, στήθος/κόλπος/κόρφος (2) πλευρά ζώου. Οι
Ντόσης	Dös του ΤΚΚΕ είναι 13. Ίσως, βέβαια, σε ορισμένες περιπτώσεις το επώνυμο να είναι αποκοπή του Θεοδόσης η κάτι παρόμοιο.
Δόστης	TKA=1. Βλέπε επώνυμο Ντόστης
Δουατζής	TKA=1. Τρκ. duacı=(1) προσευχόμενος (2) ο προσευχόμενος
	μεγαλόφωνα για λογαριασμό των υπολοίπων η αυτός που οδηγεί την προσευχή των υπολοίπων. Δύο Duacı στον ΤΚΚΕ.
Δούβας[TN]	TKA=9 (11/09). Μάλλον Ελληνοποίηση του Ντούβας. Βλέπε όμως και επώνυμο Δουβής
Δούβαλης	TKA=12 (11/09). *****
Δουβάρας[TN]	TKA=34, ΤΚΘ=0 (11/09). Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Δουβαράς. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. duvar=(1) τοίχος (2) (μεταφορικά και σε εκφράσεις του τύπου duvar gibi)= (α) δυνατός, στέρεος (β) θεόκουφος (γ) αναισθητός, βλάκας. Το αν ο κάθε Δουβάρας είναι στέρεος, κουφός, η αναισθητός, το αφήνουμε στην κρίση του αναγνώστη. Παρατηρούμε όμως το Ντουβάρας είναι σπάνιο (ένας και μόνο στο διαδίκτυο), τα ίδια και το Ντουβαράς (στον δε ΤΚΚΕ οι Duvar είναι 3!). Πράγμα που γεννά την υποψία ότι το Δουβάρας/Δουβαράς ίσως είναι Ελληνοποίηση του Ντουμπαράς, βλέπε επώνυμο. Τέλος, η παντελής απουσία του ονόματος στη Θεσσαλονίκη γεννά ερωτήματα ως προς την προέλευση το ονόματος. Συμβατή Αλβ. ρίζα πάντως δεν γνωρίζω.
Δουβαρτζίδης	TKA=0,1 και ΤΚΘ=1,0. Από το Ντουβαρτζής, βλέπε επώνυμο.
Δουβαρτζόγλου	
Δουβής[TN]	TKA=32, 1, 1, 3 (11/09). Αν υποθέσουμε το προφανές, ότι το Δουμπιώτης είναι εθνικό, το πρόβλημά μας ανάγεται στην ετυμολόγηση του τοπωνυμίου Δουμπιά (χωριό στην Χαλκιδική που το όνομά του είναι και όνομα εμφιαλωμένου νερού). Στην ιστοσελίδα του χωριού (εδώ) διαβάζουμε:
Δουμπής	
Δουμπιώτης	
Ντουβής	

Το χωριό πήρε την ονομασία του από τους δύο τύμβους -τάφους- που υπήρχαν στον κάμπο, βόρεια του χωριού. Η λέξη τύμβος, στην τοπική διάλεκτο έγινε τούμπα - "τουμπιά" με αποτέλεσμα να καθιερωθεί και να ονομαστεί το χωριό με το όνομα Δουμπιά έως και σήμερα. Μια άλλη άποψη

υποστηρίζει ότι η λέξη Δουμπιά στα σλαβικά σημαίνει βελανιδιά. Ίσως λοιπόν ονομάστηκε έτσι από τα δάσος βελανιδιών που υπήρχε στο χώρο.

Ο [MV] ετυμολογεί το Δουμπιά από Σλαβική ρίζα και τα λεξικά λένε

- Στα Σέρβικα dub, duboní, και dubi = (1) δρύς, βελανιδιά (2) δέντρο
- Στα Βλγ. Дуб= δρύς
- Στα Ρωσ. Дуб= δρύς, дубина=(1) γκλόμπ, ρόπαλο (2) βλακέντιος, χοντροκέφαλος, τούβλο, ντουβάρι, ξύλο απελέκητο και дубинка=ρόπαλο.

Επειδή

- Στα Οθ. αρχαία ([εδώ](#)) το χωριο εμφανίζεται ως Τουμπιά αλλά και Ντουμπιά ενώ το Δουβής εμφανίζεται και ως Ντουβής,
- Οι ετυμολογίες τοπωνυμίων είχαν συχνά πατριωτικό περίσσευμα (σήμερα καμμιά φορά διαπιστώνεται και έλλειμμα),
- Στον ΤΚΚΕ υπάρχει και ένας (μία;) Νουμπίσκη, και
- Από τον τύμβο πειστική ετυμολογία δεν βλέπω.

Πιστεύω ότι το Δουμπιά είναι Σλαβογενές και ότι Δουβής= Δρύς (13 Δρύς και 3 Δρής στον ΤΚΚΕ).

Δουβίκας

ΤΚΑ=14 (11/09). Το -ίκας εμφανίζεται και ως υποκοριστικό Ελλ. επωνύμων, συνήθως από τον Πόντο [ΜΤ]. Ίσως να προέρχεται από το Δουβής η και το Ντούμπας (βλέπε επώνυμα).

Δουβίτσας

ΤΚΑ=38 (11/09). Το υποκοριστικό -ίτσας δείχνει υποκοριστικό σε το οποίο εμφανίζεται στο Βυζάντιο, σνίστε σε Ιτραλογενή επώνυμα, και στους Σλάβους. Βλέπε επώνυμα Δουβής και Ντούβας.

Δουβλέτης

Δουβλέτογλου

ΤΚΑ=2,0 και ΤΚΘ=6.1. Μάλλον από το Τρκ. devlet= (1) κράτος (2) ευημερία, επιτυχία, υψηλή θέση. Δέκα Devlet στον ΤΚΚΕ. Βλέπε και Δεβλέτογλου.

Δουγραματζής

Δουζένης[ΤΝ]

Δουζενάκης

ΤΚΑ=1. Βλέπε επώνυμο Δογραμαντζής

ΤΚΑ= 49, 5. Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. düzen= σειρά, τάξη, αρμονία. Προσθετούμε ότι το düzen είναι και μετοχή του ρήματος düzmek το οποίο σημαίνει και (1) λέω ψέμματα, φκιάχνω ιστορίες, παραποιώ (2) πλαστογραφώ, παραχαράσσω (3) συνουσιάζομαι, πηδάω και το düzen πέρα από τα περι αρμονίας και καλοκουρδισμένων μουσικών οργάνων να

Δούζης

σημαίνει και ψέμμα, απάτη, σκευωρία κ.τ.τ. Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά (π.χ. είμαι στα ντουζένια μου ~ έχω κέφια) και στα Αλβ. όπου *dyzen*=ταμπουράς [ΝΓ] ενώ σύμφωνα με το [ΟΑ] *dyzen*= (1) γλέντι, διασκέδαση με λαϊκά όργανα,, ξέφρενη διασκέδαση, κραιπάλη (2) είδος μουσικού οργάνου με δύο χορδές, στιδήποτε είναι δίχρωμο (π.χ. ασπρόμαυρο) (3) άνθρωπος δύσκολος, ευέξαπτος, νευρικός, που θυμώνει εύκολα. ΤΚΑ=6, ΤΚΘ=11. Μάλλον από το Τρκ. *düz*=ομαλός, ίσιος, οριζόντιος, χωρίς στολίδια/μπιχλιμπίδια, απέριττος (161 *Düz* στον ΤΚΚΕ). Κάπως πιό απίθανο είναι το Τρκ. *tuz*= αλάτι (4 Τούζης στον ΤΚΑ, 36 Τούζης στον ΤΚΚΕ).

Δουζλατζής

ΤΚΘ=1. Μάλλον παραλλαγή του Τουζλατζής, βλέπε επώνυμο.

Δουζμπής

ΤΚΑ=3

Δούλας

ΤΚΑ= 5, 53, 4. Βλέπε επώνυμο Ντούλας.

Δούλης.

Δούλιας

Δουλαβέρας

ΤΚΑ=4, 40

Δουλαβέρης

Δουλάμας[ΤΝ]

ΤΚΑ=0,49,0 και ΤΚΘ=1,10,1. Στα Ελληνικά δουλαμάς=

Δουλάμης

ντουλαμάς= επενδύτης/μανδύας φουστανελλοφόρων, επιχιτώνιον ευζώνων (ΔΔ). Η λέξη θεωρείται Τουρκογενής και ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ. *dolam* το οποίο αποδίδει ως «πανί για τη μέση». Τα δικά μου λεξικά λένε *dolam*= (1) σπείρα, γύρος έλικας (2) δίπλα τουρμπανιού. Αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα δεν βρήκα. Φυσιολογικό διότι η λέξη μάλλον μας ήρθε από τα Αλβ. όπου *dollamë*=*dolloma*= αντρικό η γυναικείο πανωφόρι εθνικής ενδυμασίας [ΟΑ]. Σημειώνουμε πάντως τα Τρκ.

Δουλαμτσής

- *dolama*= (1) περιτύλιγμα, στριφογύρισμα (2) πυώδης φλεγμονή γύρω από τι νύχι, μεθύστρα, τριγυρίστρα (3) είδος ποδιάς/ζακέττας, *dolman*
- *dolaman*=*dolman*= (πάλαι ποτέ) στολή εμφανίσεως των Γενιτσάρων, και
- *delme* = (1) τρυπητός, τρυπημένος και παρόμοια (2) πανωφόρι (Τρκ. επαρχίας).

Δουλασματζής

ΤΚΑ=1.

Δουλγεράκης

ΤΚΑ=86+, 8,2,2 αντίστοιχα. Τρκ *dülger*=μαραγκός, ξυλουργός,

Δουλγέρογλου

χτίστης, (δες και το Ντουλγκέρης) οπότε αυτά τα ονόματα είναι

Δουλγκεράκης

ισοδύναμα των Μαραγκόπουλος, Οικοδομόπουλος

Δουλγκέρογλου

Δουληγέρης	TKA=45, 5.
<i>Δουλιγέρης</i>	
Δουλουφάκης	
Δουμάνης	TKA=32, 5, 4. Ελληνοποιήσεις του Ντουμάνης, βλέπε επώνυμο.
<i>Δουμάνας</i>	
<i>Δουμάνογλου</i>	
Δούμπας[ΤΝ]	TKA=4(11/09). Βλέπε επώνυμο Δούβας και Ντούμπας. Σημειώνουμε πάντως τους Εθνικούς ευεργέτες Στέργιο Δούμπα (1794-1870, γεννήθηκε στο χωριό Μπλάτσι, σήμερα Βλάστη, Πολυνέρι η Βλάτσι, νομός Κοζάνης) και το γιό του Νικόλαο Δούμπα (1830-1900).
Δούνης	TKA=52. Ελληνοποίηση του Ντούνης, βλέπε επώνυμο.
Δουράκης	TKA=12,1. Το Δουρακάκης είναι υποκοριστικό, γιά το Δουράκης βλέπε επώνυμο Ντουράκης
<i>Δουρακάκης</i>	
Δούρας	TKA=4. Βλέπε επώνυμο Ντούρας
Δουρμούσης	TKA=12. Ελληνοποίηση του Ντουρμούσης, βλέπε επώνυμο.
Δούρος	TKA=100+. Βλέπε επώνυμο Ντούρος
Δουρέκας	
Δουρέντης	TKA=TKΦ=0 αλλά υπήρξε κάποιος Δουρέντης υπουργός (15.5.1937-20.4.1941) της δικτατορίας του Μεταξά. Το Περσογενές Οθ. <i>durēndis</i> σήμαινε αυτός που βλέπει μακριά, που είναι σώφρων.
Δουρμούσης	TKA=13, 13. Βλέπε επώνυμο Ντουρμούσης
<i>Δουρμούσογλου</i>	
Δουρούκας	TKA=10,8,2,1,4. Βλέπε επώνυμο Ντουρούκης
<i>Δουρουκλάκης</i>	
<i>Δουρουκλής</i>	

Δουρούκος

Δουρούμης

Δουρτιμές

TKA=19. Δες επώνυμο Ντουρούμογλου

TKA=1, TKΘ=10. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. dürtmek= σπρώχνω. Σωστά, αν εκλάβουμε το σπρώχνω μεταφορικά διότι το εν λόγω ρήμα σημαίνει ωθώ, ενθαρρύνω, προκαλώ, ξεσηκώνω, τσιγκλάω, υποκινώ (και στα αρχαϊζοντα Τρκ. τρίβω, βάζω αλοιφή, πομάδα και παρόμοια)

Δούσκας

Δούσκοκ

Δουσμάνης

Δουσμανόπουλος

TKA=27, 17. Βλέπε επώνυμο Ντούσκας/Ντούσκοκ.

TKA=6,11. Τρκ. düşman= (1) εχθρός, ανταγωνιστής (2) αυτός που καταναλώνει υπερβολικές ποσότητες, «θερίζει», π.χ., pilân düşman= ο μανιώδης (εξοντωτής) του πιλαφιού. Επώνυμο Düşman στους TK Τουρκίας δεν βρήκα.

Δουφεξής

Δράμαλης

TKA=46, βλέπε επώνυμο Τουφεξής

TKA=17. Drama+li =απο τη Δράμα (ονομα του γνωστού πασσά αλλα και Ελλήνων αγωνιστων). Τέσσερεις Dramali στον ΤΚΚΕ.

Δρόλαπας

TKA=25. Δρόλαπας/δρολάπι=δυνατός άνεμος μαζί με ραγδαία βροχή

Δρουμπαλάς

Δρούμπαλης

Δωρής[ΤΝ]

Δωρούσης

TKA=3,8. Βλέπε επώνυμο Ντρομπαλής.

TKA=50,2. Ο [ΜΤ] αναφέρει το Δωρής ως παράδειγμα εξελληνισμού (ο(ω σελ. 128) και (ντ(δ(;), σελ. 135). Ο [ΑΚΛ] κάνει ένα ακόμα βήμα και το ετυμολογεί, ελαφρώς ανορθόγραφα, από το Τρκ. doru= ντορής= άλογο με κοκκινωπό, καννελί τρίχωμα. Στον ΤΚΚΕ οι Doru είναι 7. Πλήν όμως τα Ντορής/Ντωρής/Δορής δεν υπάρχουν ούτε στον ΤΚΑ ούτε στον ΤΚΘ και μόνο το Δόρης/Δώρης εμφανίζεται σαν επώνυμο στο διαδίκτυο. Τα Δώρης/Δωρής όμως εμφανίζονται και σαν υποκοριστικά του Θεόδωρος και στη βιογραφία του Ασημάκη Πανσέληνου διαβάζουμε «.... γεννήθηκε στη Μυτιλήνη....Στη λογοτεχνία πρωτοεμφανίστηκε το 1921 με τη βράβευση ενός πεζογραφήματός του σε διαγωνισμό του περιοδικού του Θεόδωρου Θεοδωρίδη (Ντορή Ντόρου) Μυτιληνιός, στο οποίο δημοσίευσε στη συνέχεια.....» όπου Θεόδωρος Θεοδωρίδης=Ντόρος Ντορής (βλέπε και εφημερίδες Μυτιλήνης). Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία η ετυμολογία απο το Θεόδωρος μου φαίνεται πιο πειστική.

Guido de Canale: Duke of Candia/Herakleion Crete, early 1300s

